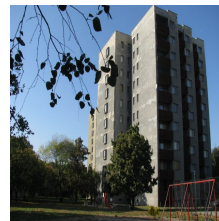

**BMSZKI Rákosszeg park Családok Átmeneti
Otthona I. - II. - III. és külső férőhelyei
M3 Park Munkásszállás**

1142 Budapest, Rákosszeg park 4., 6.

Írták: Balla Edit, Fodorné Mikita Gyöngyi, Mezei Gábor,
Nagy Zsuzsanna, Orsovai Szilvia, Patócs-Tóbi Zsuzsanna,
Tánczos Tímea, Wohner Orsolya

Összeállította: Balla Edit

A Rákosszeg park 4. és 6. épületeinek falai között három ellátási forma kapott helyet:

- 94 fős családok átmeneti otthona a Rákosszeg park 4. sz. 1.-4. emeletein 21 lakrészben
- 43 fős családok átmeneti otthona külső férőhelyei a Rákosszeg park 6. sz. 6 lakrészében
- 203 fős munkásszállás a Rákosszeg park 4.-6. 65 lakrészében.

A családok átmeneti otthona (csáo) a családi krízis következtében, illetve bántalmazás, fenyegetés és szociális krízis miatt bekerülő családok számára nyújt szociális és mentálhigiénés segítséget. Az intézményben folyó segítségnyújtás célja, hogy ügyfeleink önfenntartásra, problémáik megoldására, gyermekeik fizikai, mentális és érzelmi igényeinek kielégítésére képessé váljanak.

A Gyermekvédelmi Törvény szerint "az otthontalanná vált szülő kérelmére a családok átmeneti otthonában együttesen helyezhető el a gyermek és szülője, valamint legfeljebb 21. életévének betöltéséig a gyermek nagykorú testvére, ha az elhelyezés hiányában lakhatásuk nem lenne biztosított, és a gyermeket emiatt el kellene választani szülőjétől, családjától" (Gyvt. 51. §1.).

„A családok átmeneti otthona az otthonhoz kapcsolódó külső férőhelyeken biztosíthatja azoknak a családoknak az ellátását, amelyek önálló lakhatásra támogatással képesek" (Gyvt. 51. § 12.). A jogviszony hossza a családok átmeneti otthonában 12 hónap, amely meghosszabbítható 6 hónappal vagy a tanév végéig. Az átmeneti otthonban és a külső férőhelyen eltölthető jogviszony együttes időtartama legfeljebb 3 év lehet.

A Rákosszeg park 6. épület 6 lakrésze (összesen 43 férőhely) másfél éve a családok átmeneti otthona külső férőhelyeként működik. Ez a csáoban lakó családok számára egy további lépcső a stabil kilépés felé vezető úton. A külső férőhelyen az átmeneti otthon térítési díjánál ugyan magasabb, de a munkásszállás díjánál alacsonyabb a térítési díj, és kevésbé intenzív módon részesülnek az addig megszokott segítő szolgáltatásokban (családgondozói-, pszichológusi-, fejlesztő pedagógusi segítség). A külső férőhelyről 2020-ban nem volt kiköltöző család.

A 4-es épület 5.-9. emeletein illetve a 6-os épület jelenleg lakott 7 szintjén (a 6 lakrésznyi külső férőhelyet leszámítva) az M3 Park Munkásszállás ügyfelei laknak 65 ugyanilyen típusú lakrészben. (Ebből 53 lakrészt a BMSZKI ad ki összesen jelenleg 167 főnek, 12-t pedig a Budapest Gyógyfürdői és Hévízei Zrt. 36 saját dolgozójának.) A munkásszálláson prioritást élveznek a csáoból vagy a külső férőhelyről kikerült ügyfelek és más, kiskorú gyereket nevelő családok.

A munkásszállás nem tartozik sem a Gyermekvédelmi Törvény, sem a Szociális Törvény hatálya alá, az ott lakó ügyfelek szociális munkában, családgondozásban az átmeneti otthon szakmai teamje részéről nem részesülnek, közösségi- és gyermekprogramjaink viszont részükre is nyitottak. Lakhatásuk tartós, egyéves igénybevevői szerződések révén biztosított.

Ügyfeleink a családok átmeneti otthonában

2020-ban összesen 40 családnak nyújtottunk szolgáltatást szakmai programunk szerint a családok átmeneti otthonaiban és azok külső férőhelyein.

1. táblázat: Családok összetétele gyerekszám szerint

<i>Gyermekek száma</i>	<i>Családok száma</i>
várandós anya	0
1 gyerek	8
2 gyerek	12
3 gyerek	7
4 gyerek	7
5 vagy több gyerek	6
Összesen:	40
Átlagos gyereklétszám:	3

A legnagyobb létszámban közülük a kétgyerekesek voltak (12 család), de a kettőnél több gyerekesek összlétszáma ennél több, összesen 20 család.

2. táblázat: Gyermek kor és nem szerinti megoszlása

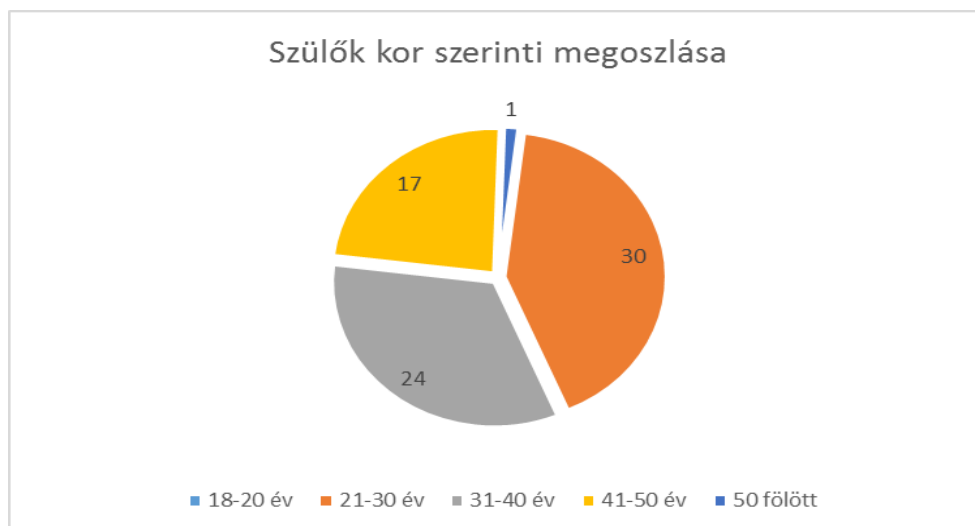
<i>Gyermekek kora</i>	<i>Gyermekek száma (fő)</i>	<i>Gyermekek aránya (%)</i>	<i>Fiú (fő)</i>	<i>Lány (fő)</i>
0-2 év	32	28	12	20
3-5 év	16	14	8	8
6-8 év	14	13	5	9
9-11 év	18	16	10	8
12-14 év	16	14	11	5
15-17 év	9	8	3	6
18 fölött	8	7	7	1
Összesen:	113	100	56	57
Gyermek átlagéletkor:	7 év			

Ebben az évben magasan felülreprezentáltak voltak a gyerekek között a csecsemőkorúak kétéves korig bezárólag (32 gyerek, 28%), így a gyermekek átlagéletkora sem magas – 7 év. A kisgyerekek, kisiskolások, kamaszok aránya megközelítően egyforma, ennél alacsonyabb a 15 éven felüli gyerekek és nagykorú testvéreik száma. Az év során intézményünkben 5 gyerek született.

3. táblázat: Szülők kor szerinti megoszlása

<i>Szülők kora</i>	<i>Szülők száma (fő)</i>	<i>Szülők aránya (%)</i>
18-20 év	0	0
21-30 év	30	42
31-40 év	24	33
41-50 év	17	24
50 fölött	1	1
Összesen:	72	100
Szülő átlagéletkor:	34 év	

1. ábra: Szülők kor szerinti megoszlása

Az eddigi évekhez hasonlóan a szülők zömében a huszas-harmincas korosztályból kerülnek ki. 2020-ban azonban jóval több volt a huszonéves szülő ügyfelünk (30 fő, 42%), mint a harmincas (24 fő, 33%), illetve ezt követően a negyvenes (17 fő, 24%). Elmondhatjuk, hogy ügyfélkörünk egyre fiatalabb (az átlagéletkor 34 év), ez a szülők és a gyermekek fiatalabb korosztályának túlsúlyán egyaránt megmutatkozik.

4. táblázat: Szülők iskolai végzettség szerinti megoszlása

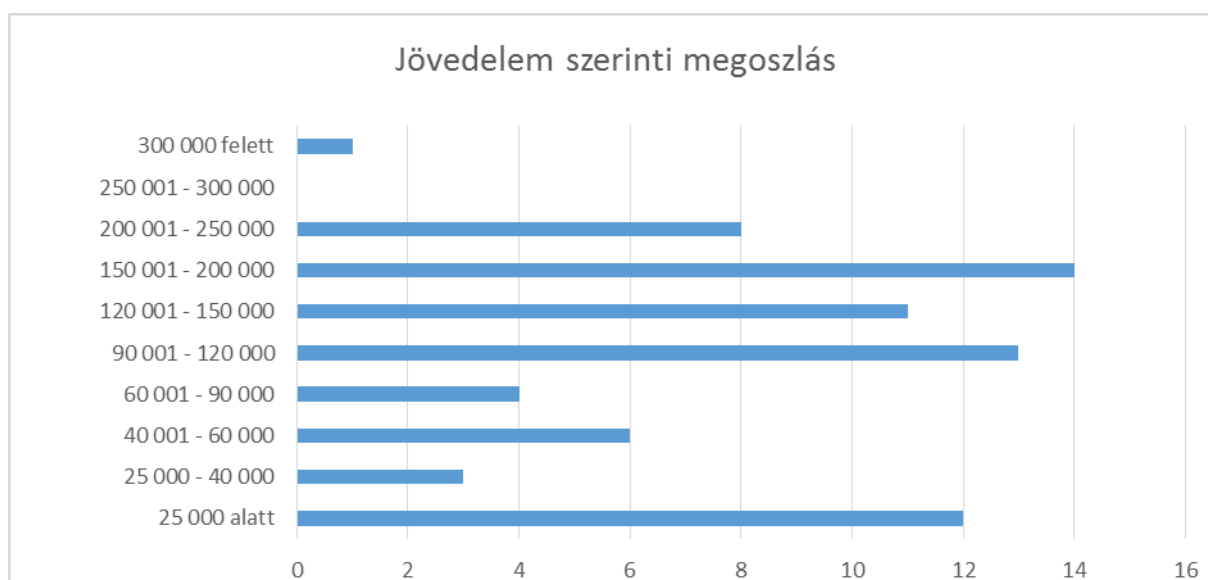
<i>Iskolai végzettség</i>	<i>Szülők száma (fő)</i>	<i>Szülők aránya (%)</i>
Befejezetlen ált. isk.	7	10
Befejezett ált. isk.	38	53
Bef. szakmunkás	16	22
Bef. szakközép	5	7
Bef. gimnázium	3	4
Főiskola, egyetem	3	4
Összesen:	72	100

Iskolai végzettség tekintetében az eddigi években megszokott módon kiugróan magas az általános iskolát végzett szülők aránya (38 szülő, 53%). Ezt követi a szakmunkás végzettséggel rendelkezők (16 szülő, 22%), majd ettől messze elmarad a többi végzettségi kategória. Szokatlan viszont, hogy 3 felsőfokú végzettségű is volt az év során a szülők között, 2019-ben például nem volt ilyen ügyfelünk.

5. táblázat: Szülők jövedelem szerinti megoszlása

<i>Szülő jövedelme (Ft/fő/hó)</i>	<i>Szülők száma (fő)</i>	<i>Szülők aránya (%)</i>
25 000 alatt	12	17
25 000 - 40 000	3	4
40 001 - 60 000	6	8
60 001 - 90 000	4	6
90 001 - 120 000	13	18
120 001 - 150 000	11	15
150 001 - 200 000	14	20
200 001 - 250 000	8	11
250 001 - 300 000	0	0
300 000 felett	1	1
Összesen:	72	100
Átlagjövedelem:	117 450 Ft	

2. ábra: Szülők jövedelem szerinti megoszlása

A szülők átlagjövedelme 2020-ban 117.000 Ft volt. Ezt az átlagot erősen befolyásolja az elsősorban a járvány miatt munkájukat veszített, jövedelem nélküli szülők magas aránya. (Havi 40.400 Ft-nál alacsonyabb jövedelműek aránya 2019-ben 15% volt, idén 21%.) Emellett az összesítésből látható, hogy a nálunk élő szülők zömének havonta 90.000 – 200.000 Ft bevétele van.

6. táblázat: A kiköltözött családok jogviszony hossza szerinti megoszlása

<i>Jogviszony hossza</i>	<i>Családok száma</i>	<i>Családok aránya %</i>
1 évnél rövidebb	5	33
1 év	3	20
1 - 1,5 év között	1	7
1,5 év	3	20
1,5 évnél hosszabb	3	20
Összesen:	15	100

2020-ban 15 család költözött ki az intézményből. A családok 53%-a, több, mint a fele lakott nálunk egy évig (20%) vagy annál rövidebb ideig (33%). A járvány okán történt jogviszonyhosszabbítások miatt megnőtt a másfél évig (20%) vagy annál hosszabb ideig (20%) itt lakók száma is. A másfél évnél hosszabb ideje itt lakók sora magában foglalja az év során a külső férőhelyeken ellátott 7 családot is.

7. táblázat: A családok előző lakóhelye illetve a kiköltözés helye szerinti megoszlása

<i>Honnan érkezett a család?</i>	<i>Családok száma</i>	<i>Kiköltözés helye</i>	<i>Családok száma</i>
albérletből	10	albérlet	1
		CSÁO / anyaotthon	1
		jelenleg is ügyfelünk	8 (ebből 4 a külső férőhelyen)
családtól	11	család	2
		albérlet	1
		CSÁO / anyaotthon	2
		ismeretlen	1
		jelenleg is ügyfelünk	4 (ebből 2 a külső férőhelyen)
CSÁO-ból	8	család	1
		M3 Park Munkásszállóra	1
		jelenleg is ügyfelünk	6
BMSZKI átmeneti szállásáról vagy éjjeli menedékhelyéről	4	albérlet	1
		CSÁO / anyaotthon	2
		család	1
szívességi lakáshasználatból	3	jelenleg is ügyfelünk	3
önkormányzati bérlakásból	1	jelenleg is ügyfelünk	1
gyermekvédelmi szakellátásból	1	CSÁO / anyaotthon	1
utcáról	2	jelenleg is ügyfelünk	2
Összesen:	40	Összesen:	40
		Ebből kiköltözött:	15

Az adatokat tanulmányozva szembetűnő, hogy ügyfeleink zöménél a lakhatási krízis oka vagy az, hogy (fizetésektelenség vagy egyéb ok miatt) elveszítették albérletüket vagy

pedig az, hogy az általában több generációs család szűkös vagy nem megfelelő lakáskörülmények között él. Mivel a BMSZKI átmeneti szállásain élő pároknak, anyáknak, akik gyermeket várnak, intézményünkben felvételi elsőbbségük van, viszonylag sokan, 4 család a hajléktalan ellátásból érkezett. Két párt vettünk fel ezen kívül utcás hajléktalanokkal foglalkozó szervezetek közvetítésével, ahol az anya várandós volt vagy már éppen szült.

Az elmúlt évben összesen 40 családnak nyújtottunk szolgáltatást a csáoban, ide számítva azokat is, akik még 2019-ben költöztek be. Az év során 15 család költözött ki a csáoból – közülük 1 család a csáos külső férőhelyről költözött ki a munkásszállós részre – így egy további csáos család a megürült külső férőhelyre tudott átköltözni.

Az év során kiköltöző 15 családnál a kiköltözés helyét vizsgálva – a jelenleg még bent lakókat figyelmen kívül hagyva – azt látjuk, hogy szinte egyenletesen oszlik meg az albérletbe, családhoz vagy másik csáoba költözők száma azok között, akik albérletből, családtól, csáoból vagy hajléktalanellátó intézményből költöztek be. Figyelemre méltó, hogy az a 4 család, aki a hajléktalanellátásból érkezett, albérletbe, csáoba illetve családi kötelékbe tudott költözni.

Mivel a kiköltözőkről utánkövetésünk nincs, arról sajnos nem állnak rendelkezésre adatok, hogy milyen arányban tudták megtartani lakhatásukat, akik kiköltöztek.

A szakmai munka értékelése

Megkértük egyik ügyfelünket, hogy foglalja össze néhány mondatban a tavalyi évet a csáoban. Így született ez a felemelő értékelés:

„Kimerülten, félve és fenntartásokkal érkeztem két fiammal a Családok Átmeneti Otthonába. Pihenésre és türelemre volt szükségem. Szociális szakemberekből álló professzionális csapat ölelt fel minket, és irányt mutatott. A Covid – karantén, az ünnepek és a hideg beszűkítette mozgásterünket. A meglepően tiszta és rendezett tér bizalmat gerjesztett. Az élelmiszer csomagok nagyon sokat jelentenek, és a kényelmünket sem veszítették szem elől. Fenntartásaim széteszlottak, kialakult egy kölcsönös bizalom, szembenézhetünk a jövő kihívásaival.”

egy anya tollából

A kíváncsi olvasó a továbbiakban megtudhatja, hogy mit teszünk a fentiek elérése és továbbvitele érdekében, hogy mi az a sok, apró, összehangolt lépés egy meghatározott irányba, amely a szakmai programunkat jelenti.

A szakmai team

A családok átmeneti otthonaiban és a külső férőhelyeken a jogszabály által előírt szakmai létszám összesen 20 fő (7 családgondozó, 11 szakgondozó és 2 vezető). A szakmai létszámon kívül 1 gondnok, 1 pénztáros és 1 adminisztrátor segíti az intézmény munkáját. Ez a team látja el a munkásszállás menedzselését is.

Egységeink szakmai és üzemeltetési létszáma tehát összesen 23 fő, betöltött létszámunk jelenleg 20 fő. 2020 év elején 3 üres családgondozói helyünk volt. Az év során kilépett 3 családgondozó és két szakgondozó különböző okok miatt. Felvételt nyert ugyancsak 3 családgondozó és 2 szakgondozó, így az év végén ismét 3 üres családgondozói helyünk volt.

Minden családnak egy családgondozója és egy szakgondozója van. A családgondozók a felelősek a családdal végzett esetmunkáért, a gondozási terv megvalósulásáért, az intézményen belüli gondozási folyamat koordinálásáért. A szakgondozók elsősorban a gyerekekre fókuszálnak, erős kapcsolatot tartva az oktatási és egészségügyi intézmények munkatársaival, akik az adott gyerekekkel szintén kapcsolatban vannak, szükség esetén nevelési tanácsadással a szülők számára. A szakgondozók egyben a gyerekprogramok felelősei.

Az ügyeletes szakgondozók (recepciósök) látják el a három családok átmeneti otthona és az M3 Park Munkásszállás közös ügyeletét a Rákosszeg park 4. recepcióján, és ők kezelik a felvételre jelentkezők nyilvántartását is, tagjai a szakmai teameknek.

A családgondozók napi 8 illetve 12 órában dolgoznak hétfőtől péntekig, a szakgondozók - gondozók egész hétre kiterjedően nappali 12 órában dolgoznak, az ügyeletes szakgondozók pedig 24 illetve 12 órás ügyeletekben látják el feladatukat.

Felszabaduló lakrész esetében minden előzetesen jelentkezett család behívást kap egy beszélgetésre. Az interjút a szakmai team tagjai közül bármelyik két munkatárs végzi, ezalatt a szakgondozók a jelentkező család gyerekeivel foglalkoznak. Véleményüket a felvételi döntésnél figyelembe vesszük.

Az ellátási egységbe folyó munkát az ellátási egységvezető irányítja. Ő felel az intézményt vezérlő irányelvek kidolgozásáért, célok kitűzéséért. Ennek mindennapi

megvalósítása intézményműködtetést tekintve a gondnok, a gyermekvédelmi szakmai munkát tekintve pedig a szakmai vezető konkrét irányításával zajlik. Az új belépő kollégák első számú támogatója a szakmai vezető, aki az első három hónapban intenzíven mentorálja őket, kiemelt figyelmet szentelve a pályakezdőknek.

Szakmai munkánk célja a hozzánk bekerülő családok képessé tétele arra, hogy a szülők gyermekeik nevelését és fejlődését stabilan biztosítani tudják. Ennek első lépése általában a krízisintervenció (amelybe a fejezet eleji idézet is bepillantást enged). Ezt egy a családtagonként személyre szabott célkitűzés követi, amely a megalapozza az együttműködési megállapodást a családdal, majd ezt követik a családgondozás és gyermekgondozás lépései. Az egyéni segítő beszélgetéseken kívül a szülőkkel és a gyerekekkel folytatott munkánk fontos elemei a páros vagy családi leülések, a tematikus csoportfolyamatok és a rendezvények.

Munkánkat az év során a COVID 19 járványügyi veszélyhelyzet nagyban befolyásolta. Arra törekedtünk, hogy a krízisre a legmegfelelőbb megoldásokat tudjuk megtalálni az ügyfelek és munkatársaink testi - mentális egészsége, munkavégzése és anyagi biztonsága szempontjából, másrészt pedig, hogy emellett minél teljesebb mértékben tudjuk megőrizni azokat a szakmai irányelveket, az ezekből következő fókuszokat és konkrét célokat, amelyek ügyfeleink jóllétét és a leginkább szolgálják.

A járványügyi krízisre adott válaszok, mint új szolgáltatáselemek

Örömünkre szolgál, hogy a járványkrízisből adódó új szükségletekre adekvát válaszokat tudunk kialakítani az átlagosnál is nehezebb helyzetbe került ügyfeleink támogatására.

Első lépésként szakgondozóink a korlátozó intézkedések márciusi bevezetésekor többszáz maszkot varrtak az ügyfelek részére, hogy ezzel segítsék a járványügyi védekezést.

Ügyeleti munkavégzés

A korlátozó intézkedések bevezetésekor munkaidőnket ügyeleti rendre alakítottuk át, munkakörtől függetlenül forgó rendszerben 12 illetve 24 órás ügyeletekben dolgoztunk. A munkavégzés elsődleges fókuszában a krízisellátás, az egészségmegőrzés, a járványügyi szabályok betartása és betarttatása (karantén, tesztelés, fertőtlenítés) valamint

az adományszervezés és a melegétel-osztás állt. Meleg ételt Fővárosi Önkormányzat felajánlásával az Ételt az Életért Alapítványon keresztül valamint a Zuglói Önkormányzat gyermekétkeztetési programján valamint civil adományozóinkon keresztül tudtunk biztosítani.

Adományozókkal való munka

Már a tavalyi szakmai beszámoló 2020-ra vonatkozó tervében megfogalmaztuk, hogy „nemcsak bővíteni, hanem strukturálni szeretnénk az adományszerzést ...”. A járvány e terv megvalósításához nagy lendületet adott. Márciusban, az első járványhullám elején az intézményünkben lakó családfenntartók fele elveszítette munkahelyét. Ez adta az ötletet, alkalmat arra, hogy a közösségi médiát használva létrehozzunk egy a közösségi média segítségével egy adományozói csoportot, ahol annak lehetőségét kínáltuk fel, hogy akár személyre szabottan lehet az egyes családokat támogatni. Ebből mostanra magánszemélyekből és cégekből álló stabil adományozói kör alakult ki, akik rendszeresen pénzádománnyal, élelmiszerekkel és egyéb használati tárgyakkal (pl. babakocsi, szőnyeg) a családok konkrét igényeinek megfelelően látják el őket. Az adományozói csapatra a BMSZKI beszerzésein kívül nagyban támaszkodunk.

Az év során voltak adományozók, akik májustól decemberig minden hónapban egy meghatározott pénzüsszeggel támogattak egy családot, voltak, akik pár hónapig, és voltak adományozók, akik alkalmi összegeket juttattak el egy-egy családhoz vagy az intézményhez.

20 adományozó utalt, alkalmanként 3 000 - 50 000 Ft értékben. Ezekből az utalásokból egy bevásárlólista (ahonnan az ügyfelek kiválaszhatták a számukra szükséges élelmiszereket, tisztítószereket) alapján vásároltunk be, és osztottuk szét a csomagokat a családoknak. Ugyanakkor 6 adományozó maga vásárolt be egy-egy kiválasztott család részére, illetve egy zuglói sportklub egy versenyének bevételéből vásárolt tartós élelmiszereket családjaik számára.

Az intézmény is kapott olyan tárgyi adományokat, melyekkel a szolgáltatásainkat fejleszteni tudtuk: 6 laptopot, 20 elektromos olajradiátort kaptunk két adományozótól. Karácsony előtt és az ünnepek alatt számos szervezet vagy magánszemély látta el az intézmény lakóit élelmiszerekkel, ajándékokkal, karácsonyfával. Közöttük természetesen akadtak régi ismerősök is, mint pl. a Baptista Szeretetszolgálat cipősdoboz-akciója. A beérkezett adományokat szakdolgozóink válogatták szét és csomagolták be, hogy személyre, családokra szabott ajándékok legyenek.

A digitális oktatás feltételeinek biztosítása

Az iskolai online tanulás feltételeinek megteremtése szintén nagy mérföldkő volt a járványügyi intézkedéseink között. Ahhoz hogy a gyerekek az online tanulásra való hirtelen váltás során a tananyagban ne maradjanak le, első lépésként szakgondozóink felkeresték a gyerekek osztályfőnökeit és szaktanárait, hogy a tanulásban illetve a házi feladatok visszaküldésében a fejlesztő pedagógussal együtt támogatni tudják. Emellett a BMSZKI intézményi közösségi keretének nagy részéből 5 db tabletet vásároltunk, az adományba kapott 6 db laptopot szintén erre a célra fordítottuk. Bár ősz óta az általános iskolák nagy részében személyes jelenléttel folyik a tanítás, a 6 lappal berendeztünk egy külön tanulószobát az intézmény 4. emeletén, ezzel támogatva továbbra is a gyerekek digitális oktatását és online órákon való részvételüket.

Az ünnepekhez kapcsolódó nagy létszámú gyerekprogramjainkat a járványhelyzet miatt sajnos törölni kellett, de nyári szabadtéri rendezvényeinket illetve játszóteres kirándulásainkat a higiénés szabályok szigorú betartása mellett meg tudtuk tartani.

Szakmai programunk célkitűzéseinek megvalósítása a krízis ellenére

Örömünkre szolgál, hogy a családtagok személyre szabott támogatása érdekében az eddigi szolgáltatásaink mindegyikét folyamatosan biztosítani, sőt, fejleszteni tudtuk.

Márciustól június végéig ügyeleti időben személyesen, a többi napon home office-ban online és telefonon keresztül munkatársaink saját munkakörük feladataihoz igazodva igyekeztek a családgondozás, a gyermekgondozás eddigi szakmai irányait folytatni. Július óta, az első járványhullám lecsengésével a segítő beszélgetésekre és a szakmaközi megbeszélésekre is a személyes jelenlét lett újra a jellemző.

Együttműködéseink

A külső szakemberekkel: fejlesztő pedagógussal, pszichológussal és a család- és gyermekjóléti szolgálatok szakembereivel való kapcsolattartás folyamatosságát úgy tudtuk biztosítani, hogy köztük és ügyfeleink között kialakítottuk az online kapcsolatot. A XIV. kerületei Család- és Gyermekjóléti Központtal rendszeresen tartunk közös esetmegbeszélőket és esetkonferenciákat. A gyermekjóléti szolgálatokban dolgozó családsegítők és esetmenedzserek részt vesznek a gondozási folyamat elején megtartott esetismertetőkön, ezáltal közösen tervezzük meg a család köré rendelt szolgáltatásokat, közösen jelöljük ki a

felelős szakembereket. A koronavírus első hulláma alatti látogatási tilalom idején a közös esetmegbeszélőket folytattuk, a munkakapcsolat nem szakadt meg.

Aktívan együttműködünk a zuglói hatóságokkal, családokat támogató civil szervezetekkel, tagjai vagyunk a HEGY Munkacsoportnak (Hálózati Együttműködés a Zuglói Gyerekekért) és az átmeneti otthonok országos szervezetének az ATOSZ-nak.

Az egyéni segítő folyamatokon és csoportmunkán alapuló családgondozás

A család egységként való kezelése mellett a családtagok személyre szabott gondozási irányai differenciálják szakmai munkánkat. Arra törekszünk, hogy ha intézményi szakmai kapacitásunkban és kompetenciánkban nem fellelhető az adott család, gyermek, szülő részére nyújtandó legmegfelelőbb szolgáltatás, azt részükre felkutassuk és hozzájuk eljuttassuk.

Fenti cél megvalósítása, fejlesztése érdekében, ügyfeleink szükségletei alapján szakmai munkánk fókuszába az alábbi témák kerültek – igényeljen az egyéni-, páros-, vagy csoportos szociális munkát az intézményen belül vagy kívül.

- Gyermek pszichológiai és terápiás megsegítése

2020-ban felvettük a kapcsolatot a Trauma Központtal, hogy gyermekeinknek célzott terápiával segítsenek azok traumatikus élményeinek feldolgozásában. Ezt a kapcsolatot hosszú távon szeretnénk ápolni.

Megkerestük a Barnahus Házat¹ is Szombathelyen, akik szexuális abúzus gyanúja esetén vizsgálják meg a gyermekeket. Későbbiekben ezt a vizsgálati anyagot tudja használni a rendőrség, a bíróság és gyámhivatal, megelőzve ezzel a gyermekek újbóli traumatizálását a sorozatos kihallgatások során.

- Iskolás gyermekek támogatása

A gyermekgondozói alapfeladatokon túl szakgondozóink az iskolák szociális munkásaival intenzív kapcsolatot ápolnak. Az óvodai-iskolai szociális segítők 2019 óta estmegbeszéléseinken és esetkonferenciáinkon is részt vesznek.

Fejlesztő pedagógusunk aktívan segíti a gyermekeket az iskolai lemaradásukban, az óvodásokat pedig az iskolára való felkészülésben.

¹ A Barnahus Ház egy izlandi modell alapján megalakult, Magyarországon egyelőre Szombathelyen működő civil szervezet, ahol az igazságszolgáltatás és a gyermekvédelem összekapcsolására helyezve a hangsúlyt, bántalmazott, súlyosan traumatizált gyerekek vizsgálatát végzik.
www.barnahus.hu

Gyermekrendezvényeink idén ugyan korlátozottan valósultak meg, de programjainkkal a gyerekek a szabadidő tartalmas eltöltéséhez is igyekszünk segítséget adni a családoknak. Egy zuglói sportklub felajánlására még a járvány előtt biztosítottuk, hogy az intézményben élő gyermekek térítésmentesen járhassanak edzeni szakgondozói kísérettel.

- Nőkkel való szociális munka

Az anya-gyermek kapcsolat erősítése, kötődési zavarok csökkentése érdekében szoptatási tanácsadást is igénybe vehetnek az édesanyák, mivel egyik munkatársunk szoptatási tanácsadó képesítéssel is rendelkezik. A területi védőnővel intenzív szakmai kapcsolatot ápolunk, és továbbra is be kívánjuk őt vonni az intézményben élő kisgyermekes édesanyákkal folytatott tanácsadásba – különösen a hajléktalan létből jövő édesanyák esetében.

- Bántalmazott nőkkel való munka

Fontosnak tartjuk, hogy munkatársaink a bántalmazás témakörében szakmailag képzettek legyenek, ennek érdekében rendszeresen szakmai továbbképzéseken veszünk részt és ez a téma az esetmegbeszélőik fókuszában van. Pszichológusunk tanácsadására a bántalmazott nőkkel való esetmunkánkban szintén nagyban támaszkodunk.

- Munkába állás segítése

Tervezzük a gyesről visszatérő, vagy gyermekek mellett dolgozó édesanyák csoportját, és néhány hónap múlva sor kerül az édesapák munkába állását támogató csoportjára – mindkettő a BMSZKI Foglalkoztatási iroda két munkatársának segítségével.

- Férfiakkal való szociális munka

2020 tavaszán elindult egy csoport kifejezetten olyan férfiak részére, akiket feltehetően bántalmazó attitűd jellemez családi kapcsolataikban. Ez a csoport jelenleg is heti rendszerességgel működik, és igazodik a 4-5 csoporttag munkaidejéhez. A csoportnak komoly önismereti hozadéka van a tagok részére, a csoportvezetőt a Stop Férfierőszak projekt munkatársai támogatják.

A családokkal folytatott esetkezelői munkánkat a Budapesti Áldozat Segítő Központ is segíti azzal, hogy ügyfeleink ingyenesen vehetik igénybe családterápiás szolgáltatásukat. A családterapeuták adott esetben telephelyünkre is kijönnek, ha a családnak nincs lehetősége a rendelőbe bemenni.

Gyámhatósági intézkedések

Gyermekvédelmi alapellátásként a gyermekjóléti központon keresztül több esetben gyámhatósági intézkedések feladataiban vállalunk részt, eljárások bevezetésére, fenntartására vagy megszüntetésére teszünk javaslatot.

Családok átmeneti otthonaként célunk a gyermekek családban való nevelkedésének támogatása. Döntéseink illetve döntéselőkészítő javaslataink során a gyermekek minden felett álló érdekét tartjuk szem előtt, folyamatosan ügyelve arra, hogy ha és amíg indokolt, hatósági eljárás biztosítson plusz védelmet a szülők kompetenciáinak megerősítésére az általunk nyújtott családgondozással együtt. Hogy ez az egyes esetekben mennyire elegendő, azt a gyermekek aktuális állapota, fejlődése mutatja meg, és ez határozza meg a következő intézkedéseket. A családgondozás és a team-munka legnehezebb pillanatai, amikor a családban nevelés célja és a gyermek elsődleges érdeke biztonsággal nem összeegyeztethető. Ennek a folyamatnak az elhordozása munkatársainkat is sok esetben megviseli.

Az év során 14 gyermek érdekében javasoltuk a korábban született védelembe vétel fenntartását. (Közülük már 8 gyermek esetében beköltözéskor folyamatban volt az eljárás.)

A védelembe vétel fenntartásának okai között szerepelt:

- gyermekek átmeneti otthonából kihozott 3 gyermek esetében sérült a szülő-gyermek közti kapcsolat, az eljárás a családot családterápiára kötelezte;
- előzetesen hajléktalan életmódot folytató szülők a csecsemő szükségleteit csak részben érzékelték, a csecsemőt nem megfelelő módon látták el. pl. az ételosztáson kapott étellel etették (csásos elhelyezésükkel a már folyamatban lévő ideiglenes hatályú elhelyezés védelembe vételre módosult)
- az édesanya 5 gyermekének nem biztosította az iskolába való eljutást, a gyermekek gondozásánál elsőbbséget élvezett egy szenvedélybeteg partnerrel való párkapcsolat
- egy édesanya 5 gyermekének ellátását csak folyamatos szakemberi segítséggel, támogató koordinálással tudta ellátni.

Az intézményünk által javasolt védelembe vételi eljárás oka:

- az újszülöttet a szülők intézményi támogatással sem tudták orvoshoz, kötelező védőoltásokra eljuttatni, az apa az anyát szolgáltatásaink igénybevételeiben korlátozta

Intézményünk által a védelembe vétel megszüntetésére tett javaslat oka:

- korábbi hatóság a család 4 gyermekének iskolai hiányzásai miatt indított védelembe vételt, a gyermekeit veszélyeztető szülői magatartás intézményünkben megszűnt.

Ideiglenes hatályú elhelyezés indítására tett javaslat majd a javaslat visszavonásának oka:

- 3 gyermekes édesanya gyermekeit veszélyeztető viselkedése miatt az eljárás elindítására tettünk javaslatot, majd az édesanya anyai szerepében való megerősödése után a gyermekek megfelelő ellátása miatt javaslatunkat visszavontuk.

Más intézményben kérelmezett ideiglenes hatályú elhelyezés visszavonására tett javaslatunk oka:

- az intenzív családgondozás és a szülőkkel való együttműködésünk eredményei kiskorú veszélyeztetése nem áll fenn.

Ideiglenes hatályú elhelyezés vagy nevelésbe vétel 2020-ban nem lépett hatályba.

Közösségépítés az intézmény falain belül és kívül

Az elmúlt évek során a két toronyházunk sokszínű ügyfélkörének közösségi együttélési problémái miatt több oldalról próbáltunk közösségépítésbe fogni. Szükségletfelmérő, félig strukturált interjúkat készítettünk a munkásszállás lakóival, akiket a családok átmentési otthona lakóinál sokkal kevésbé ismertünk. Közösségi és gyermekrendezvényeket szerveztünk a két ház lakóinak.

Felmerült az igény egy strukturált, intenzív közösségépítő projektre, melynek első lépéseként még 2019 év végén a 6.sz. ház egyik földszinti, használaton kívüli helyiségét közösségi térnek alakítottuk ki és rendeztük be.

Az év során a projektünk terepe „kibővült”. A helyi önkormányzati képviselővel együttműködve egyre inkább eljutottak hozzánk azok a szomszéd társasházak lakóitól érkező panaszok, amelyek a Rákosszeg parkban élő embereket homogén csoportnak tekintve, őket okolják a lakókörnyezet jelenlegi destruktív folyamataiért: a köztéri szemetelésért, csendháborításért, sokszor félelemkeltő viselkedésért.

Hogy a társasházak, a Rákosszeg parki intézmények és a Sárret parki fővárosi és zuglói önkormányzati bérházainak együttélési nehézségeiről pontos képet kapjunk, és a közös megoldáson gondolkodjunk, 2020 nyarán egy munkacsoportot hívtunk össze az érintett szervezetek (önkormányzatok, rendőrség, önkormányzati rendészet) képviselőivel hogy a Rákosszeg parkot és Sárret parkot érintő gettósodási problémakört döntéshozói szinten

orvosolhassuk. Két online egyeztetés után közösen egy lakossági kérdőívet (szükségletfelmérést) szerkesztettünk és osztottunk ki, melynek eredményei egyértelműen visszajelezték a két fő problémát, az alacsony biztonságérzetet és az erős sztereotípiákat az itt lakó, többnyire rosszul beazonosított csoportok között. A munkacsoport összegzése alapján ahhoz, hogy a biztonságérzet növekedni, a sztereotípiák pedig hosszú távon és maradandóan csökkenni tudjanak, a környéken egy „biztonsági pont” beruházásnak és egy kiegészítő közösségépítő szakmai tevékenységnek kell megvalósulnia. Ezek forrásait az érintett önkormányzatok támogatásaiból, valamint egy nagyobb pályázati forrásból látjuk megvalósíthatónak.

Terveink szerint a területre kiterjedő közösségépítés alappillére lesz egyrészt az intézményünkben folyó csoportmunka, másrészt pedig a szociodráma akcióorientált módszere a Magyar Pszichodráma Egyesület Szociodráma szekciójának szakmai támogatása révén, akikkel az év során felvettük a kapcsolatot. A szociodráma egy olyan akcióközpontú csoportmódszer, mely elsősorban társas, intézményi és társadalmi viszonyok és kapcsolódások megértésére, feltárására és megváltoztatására irányul. A közös játék révén a szociodráma növeli a csoportkohéziót és a szolidaritást a csoportok között.

Szakmai fejlődés

Gondot fordítunk munkatársaink szakmai továbbképzésére. Ebben az évben több fontos gyermekvédelmi illetve szociális szakmai (CSBO és a BMSZKI által szervezett) képzésen vett részt a teamünk.

„Ágazatközi esetmegbeszélő csoport a korai gyermekkori intervencióban dolgozó szakemberek számára” csoportot kilenc fő teljesítette. Mivel minden szakmai munkatársunk részt vett rajta, a kétheti rendszerességgel megvalósuló csoport jórészt be tudta tölteni esetmegbeszélőink funkcióját és szakmai munkánk egyik gerincévé vált.

Munkakörhöz kötött szociális továbbképzésként „Gyermekvédelmi jelzőrendszeri tagok együttműködésének segítése. A kapcsolati erőszak és az emberkereskedelem okozta ártalmak azonosítása, kezelése” c. tanfolyamon tíz munkatársunk vett részt. A „Segítő munka gyermekkori bántalmazás és kapcsolati erőszak áldozataival és túlélőivel - traumát elszenvedett emberek a hajléktalan ellátásban c. tanfolyamot két fő végezte el. A BMSZKI „Csoportdinamikai alapismeretek” szakmai tanfolyamán szintén két fő vett részt. A kapcsolati erőszak áldozataival való munkáról szóló szakmai műhelyt egy fő, a BMSZKI Foglalkoztatási Műhelyét pedig rendszeresen két fő látogatja. A BMSZKI az új belépők képzésén pedig hárman.

OKJ-s Pedagógiai és Családsegítő Munkatárs végzettséget szerzett meg egy kollégánk, így ezzel minden dolgozónknak megvan a szakirányú végzettsége. Egyetemi (MA) pszichológia szakra egy munkatársunk jár.

Az év során teamünk havi egy teamszupervízióban részesült.

2021. évi terv

1.

2021. évi munkánk tervezésénél figyelembe vettük, hogy folytassuk azokat a jó gyakorlatokat, amelyeket a járvány időszaka alatt kialakítottunk. Ezek közé tartozik az adományozók csoportjának erősítése annak érdekében, hogy belőlük egy stabil közösség alakuljon, amely támasza lehet az intézménynek a családok ellátásában. Ezt a közösségformálást 2021 telén még online ismerkedő csoportalkalmakkal elkezdjük. Reményeink szerint a folyamat a járványügyi korlátozások enyhülése után a támogatott családokkal közös találkozókkal, rendezvényekkel tud majd folytatódni.

2.

Célunk, hogy azok a területek, amelyeket az év során csak online módon vagy korlátozottan tudtunk működtetni, egyelőre folytatódni, a járványügyi intézkedések feloldása után pedig fejlődni tudjanak. Ezek közé tartozik a csoportmunka, szakmai együttműködéseink a gyermekvédelmi jelzőrendszer szakembereivel, és szakmai személyiségünk fejlesztése is.

A családgondozás és gyermekgondozást szakmai programunk szerint eddig is kiegészítette a szociális csoportmunka. Ezt az irányt 2021-re tervezett új csoportjainkkal még inkább erősíteni kívánjuk.

- férficsoport folytatása a bántalmazó attitűdön való önismereti munkára fókuszálva
- női önismereti csoport 2021 tavaszától, hogy a nők számára felismerhetővé váljon a bántalmazó attitűd.
- munkába állás segítése a megváltozott munkaerőpiacon két csoportfolyamat tervezésével 2021 telén
- bölcsődés csoport bölcsődés korú kisgyerekek számára 2021 márciusától
- baba-mama csoport 2021 márciusától
- gyerekdráma kiskamaszoknak 2021 februárjától
- kézműves programjainkon folytatni kívánjuk a környezettudatosságra való nevelést
- a közösségi rendezvényeket és gyerekprogramokat (amíg a járvány tart, szabadtéren) folytatni és fejleszteni kívánjuk.

Továbbra is fontosnak tartjuk, hogy együttműködéseink az ügyfeleinkkel szintén kapcsolatban álló szakmai szervezetekkel, egészségügyi és oktatási intézményekkel ne esetlegesen, hanem rendszerbe ágyazottan, meghatározott ritmusú találkozásokon keresztül valósuljon meg. Ezt a működést segíti az év során is folyamatosan működő integrált esetmegbeszélőnk és esetismertetőnk, illetve a zuglói hatóságokkal, civil szervezetekkel való aktív együttműködésünk.

A járvány miatt megghiúsult, BMSZKI-n belüli „szakemberkönyvtár”² idén reményeink szerint meg tudjuk valósítani. Az év során konkrét lépéseket (BMSZKI-n belüli kerekasztal beszélgetéseket, műhely alkalmakat) kívánunk kidolgozni arra vonatkozóan, hogy megfelelő esetátadással és előgondozással történjen a gyermeket váró hajléktalan párok felvétele a csáoba, hiszen ezeknek az ügyfeleknek komoly felkészülésre van szükségük gyermekük érkezése előtt. A járvány miatt megghiúsult, már tavalyra tervezett „szakemberkönyvtár” működése kiemelten fontos, hiszen a BMSZKI átmeneti szállóin és éjjeli menedékhelyein élő gyermeket váró párok elsőbbséget élvezzenek a családok átmeneti otthonába való bekerüléskor.

Fontosnak tartjuk, hogy családgondozóink és gyermekgondozóink traumatudatos szemüvegen keresztül tudjanak ránézni a családok életeseményeire, a gondozási folyamatban a traumatudatosság meghatározó szemlélet kell, hogy legyen. Tervezzük, hogy a 2021-ben saját intézményünkben szervezzük meg a Trauma Központ által szervezett traumatudatos esetkezelés képzését, jelenleg ez egyeztetés alatt van.

Belső műhelymunkaként tavasztól „szakmai csütörtököt” tervezünk, ahol szakirodalmakat, munkánkhoz illeszkedő filmeket, dolgozunk majd fel.

A járvány elmúltával folytatni kívánjuk budapesti gyermekvédelmi intézménylátogatásainkat az alap- és szakellátásban.

Fontosnak tartjuk szakmai teamünk külső szupervízor általi rendszeres támogatását.

2020 őszén beindult közösségépítő projektünk tervezési, igényfelmérési szakaszában vagyunk. Reméljük, a megvalósítás szakaszába lépve nem szab majd gátat munkánkunk a járvány.

² A BMSZKI szakmai irányítása 2020-ra tervezte azt az új projektet, melynek lényege, hogy egyes telephelyek szakemberei másik telephely szakterületére „kikölcsönözhető”, hiszen az esetkezelés során sok esetben szükség van egymás tudására és tapasztalatára. Mi azt terveztük, hogy gyermekvédelmi szakembereink az átmeneti szállós esetkezelőkkel tartanak szakmaközi megbeszéléseket, hogy a hajléktalan létből érkező gyermeket vállaló édesanyákat már adott esetben az átmeneti szállón gyermekvédelmi szempontok szerint tudják gondozni.

A lakókörnyezetet érintő közösségi problémák megoldásának, a biztonságérzet növekedésének, a sztereotípiák csökkentésének közösségépítő szakmai projektjében továbbra is proaktív szerepet kívánunk vállalni egyrészt a forrásfelkutatásért és projektterv kidolgozásáért felelős munkacsoport tagjaként, másrészt pedig eddig működő csoportjainkkal.

A csásos homogén tematikus csoportok (férficsoport, kiskamaszok csoportja, álláskereső csoport és tervezett női csoportunk) vezetésébe páros vezetéssel bevonjuk a Magyar Pszichodráma Egyesület Szociodráma munkacsoportjának szakembereit. Ezen csoportok, és egy motivált véleményvezérekből álló vegyes összetételű csoport tapasztalata (a területen tervezett biztonsági pont kialakításával párhuzamosan) egy „felvezető projektet” jelenthetne akár egy nagyobb volumenű pályázathoz, melynek során a homogén csoportok a lokális problémák feldolgozásával és saját identitásuk és a közösségen belüli szerepük megerősítésével készítik fel a tagokat a többi csoporttal való közös munkára.